Abdig'affor GADAYEV

ICHKI KASALLIKLAR

Abdig'Affor gAdAyev

ICHKI KASALLIKLAR

Qayta ishlangan va to'ldirilgan ikkinchi nashr

Toshkent – 2021

UO'K: 616.1/4(075)
KBK 54.1
G-13

Gadayev, Abdig'affor
Ichki kasalliklar [Matn]: tibbiy-ilmiy nashr / A.Gadayev. – Toshkent: Muharrir nashriyoti, 2021. – 812 b.

ISBN 978-9943-4669-2-0

So'nggi yillarda ichki kasalliklarning etiologiyasi, patogenezini o'rganish, tashxislash va davolashni mukammallashtirishda sezilarli ijobiy natijalarga erishildi. Bu, avvalo, amaliyotga yangi zamonaviy laborator-asbobiy tekshirish usullarining joriy etilishi va yuqori samarali dorilarning yaratilishi bilan bog'liq. Lekin, shunga qaramasdan, butun dunyoda, jumladan, O'zbekistonda ham aholi orasida keng tarqalgan yuqumli bo'lmagan kasalliklarning ko'payishi kuzatilmoqda. Uning qator obyektiv va subyektiv sabablari mavjud bo'lib, ulardan biri amaliyotda ishlayotgan shifokorlarning yuqorida qayd etilgan zamonaviy usullar bilan yetarli darajada tanish emasliklari va so'nggi yillarda talabalar uchun lotin alifbosida darsliklar nashr etilmaganligidir. Shularni e'tiborga olib, lotin alifbosida qayta nashr etilayotgan mazkur darslik tibbiyotning so'nggi yutuqlariga tayanilgan holda tibbiyot institutlarining davolash va tibbiy pedagogika fakultetlari IV-VI kurs talabalari o'quv rejasiga mos ravishda tayyorlangan. Unda aholi orasida keng tarqalgan ichki kasalliklar batafsil yoritilgan. Darslikdan nafaqat talabalar, balki amaliyotda ishlayotgan shifokorlar ham foydalanishlari mumkin.

Covid-19 infeksiyasi va u bilan bog'liq ichki a'zolarning zararlanishi butun dunyoda, shu jumladan, respublikamizda ham keng tarqalganini inobatga olib, ushbu nashrda unga bag'ishlangan yangi bob qo'shildi.

Kitob Toshkent Tibbiyot Akademiyasi ilmiy kengashi tomonidan nashrga tavsiya etilgan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2015-yil 2-fevraldagi 32-sonli buyrug'iga asosan tibbiyot institutlarining Davolash ishi va Kasb ta'limi davolash ishi yo'nalishlari talabalari uchun darslik sifatida tavsiya qilingan.

UO'K: 616.1/4(075)
KBK 54.1

Taqrizchilar:

A.L.Alyavi – Respublika Ixtisoslashtirilgan terapiya va tibbiy reabilitatsiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi grant rahbari, O'zbekiston fanlar akademiyasining akademigi, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan tibbiyot xodimi, tibbiyot fanlari doktori, professor;

U.K.Qayumov – Tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini rivojlantirish markazi ichki kasalliklar kafedrasining mudiri, tibbiyot fanlari doktori, professor;

N.S.Mamasoliyev – Andijon davlat tibbiyot instituti vrachlar malakasini oshirish fakulteti ichki kasalliklar kafedrasining mudiri, tibbiyot fanlari doktori, professor.

Ushbu kitobga tegishli barcha huquqlar himoyalangan. A.Gadayevning yozma ruxsatisiz qo'llanmani chop etish yoki boshqa tilga tarjima qilish qat'iyan man qilinadi. Bu cheklov kitob qismlaridan o'quv yoxud ilmiy maqsadlarda foydalanish, shuningdek, undan taqrizlarda iqtibos keltirishga taalluqli emas.

ISBN 978-9943-4669-2-0

© A.Gadayev.
© «Muharrir nashriyoti»,
Toshkent, 2021.

MUNDARIJA

SO‘Z BOSHI 16

I. O‘ZBEKISTON TERAPIYA FANINING ASOSCHILARI VA NAMOYONDALARI.
A. Gadayev 17

II. NAFAS OLISH TIZIMI A’ZOLARI KASALLIKLARI.
A. Gadayev, M. Salayeva 30

Nafas olish tizimi a’zolarining anatomiyasi va fiziologiyasi 30
O‘tkir bronxit (J 20) 37
Surunkali bronxit (J 41) 39
Surunkali oddiy (obstruktiv bo‘lmagan) bronxit (J 41.0) 40
O‘pkaning surunkali obstruktiv kasalligi (J 44) 42
Bronxial astma (J 45) 54
Atopik shakli 60
Infeksiyaga bog‘liq shakli 60
Aspirinli shakli 61
Jismoniy zo‘riqishdan keyingi shakli 61
Xolinergik shakli 61
2.5.6 .Kechki shakli 62
Autoimmun shakli 62
Disgormonal shakli 62
Dizovarial shakli 62
Asab – ruhiy shakli 62
Disadrenergik shakli 62
Bronxial astmalarni davolash 65
Pnevmoniya (J 12- J 18) 71
Kasalxonadan tashqari pnevmoniya (J15.9) 77
Kasalxona ichi (gospital, nozokomial) pnevmoniya (J15.9) 79
Stafilokkokli pnevmoniya (J 15.2) 79
Streptokkokli (B-guruh- J 15.3; Streptococcus pneumoniae-J 13) gospital pnevmoniya 80
Ichak tayoqchasi (J 15.5) va grammanfiy bakteriyalar chaqirgan pnevmoniya (J 15.6) 80
Fridlender - klebsiellasi chaqirgan pnevmoniya (J 15.0) 80
Ko‘k yiring tayoqchasi chaqirgan pnevmoniya (J 15.1) 80
Gemofil tayoqchasi chaqirgan pnevmoniya (J 14) 81
Virusli (J17.1), shu jumladan, immun tanqisligi pnevmoniyalari (V59) 81
Atipik pnevmoniyalar 81
Mikoplazmali pnevmoniya (J 15.7) 82
Legionellez pnevmoniya (A48.1) 82
Xlamidiya chaqirgan pnevmoniya (J16.0) 83
Pnevmoniyalarni davolash 84
O‘pka absessi va gangrenasi (J 85) 89
Bronxoektaz kasalligi (J 47) 91
O‘pkaning interstitsial kasalliklari 93
2.9.1. Fibrozli alveolitlar 95
1. Idiopatik fibrozli alveolit (J 84) 95
Ekzogen allergik alveolit (J 67) 100
Toksik allergik alveolit (J70.1-J70.8) 102
Sarkoidoz (D 86) 104
Gudpascher sindromi (M 31.0) 108
O‘pka emfizemasi (J 43) 108
Birlamchi o‘pka gipertenziyasi (I 27.0) 112
O‘pka arteriyasi tromboemboliyasi (I 26) 116
O‘pka o‘smalari (C 34) 120
Plevritlar va plevral suyuqlik ***A. Gadayev, M.Salayeva, G.Jarilkasinova*** 123

Fibrinoz quruq plevrit (R 09.1) 125
Ekssudatli plevrit (J 90) 126
Parapnevmonik plevrit (J 90) 134
Plevra empiyemasi (J86) 135
Sil plevriti (A15-A16) 135
O'sma kasalliklarida plevrada suyuqlik yig'ilishi (D 48) 137
Allergik va autoimmun kasalliklarda plevra bo'shlig'ida suyuqlik yig'ilishi (miokard infarkti, biriktiruvchi to'qimaning tizimli kasalliklari, revmatizm, revmatoid artrit) (J 90) 137
Pankreatogen, uremik, travmadan keyingi plevritlar (J 90) 138
Plevra bo'shlig'ida suyuqlikning yallig'lanish belgilarisiz yig'ilishi (J 90) 138
Plevritlarni davolash 139
Spontan pnevmotoraks (J 93) 142
Nafas yetishmovchiligi (J 96) 148
Ventilyatsion (giperkapnik) nafas yetishmovchiligi 149
Parenximatoz (gipoksemik) nafas yetishmovchiligi 152
Nafas yetishmovchiligini davolash 168
O'pkali yurak (I 26.0) 171

III. YURAK VA QON-TOMIR TIZIMI A'ZOLARI KASALLIKLARI
***A. Gadayev, M. Raximova* 179**

Yurak qon-tomir tizimi anatomiyasi va fiziologiyasi 179
Gipertoniya kasalligi (essensial arterial gipertenziya) (I 10) 192
Gipertoniya kasalligining asoratlari 207
Xavfli arterial gipertenziya sindromi 209
Gipertoniya kasalligini davolash 213
Ateroskleroz (I 70) 228
Ko'krak aortasi aterosklerozi (I 71.2) 237
Qorin aortasi aterosklerozi (I 71.4) 238
Lerish sindromi (I 74) 238
Aorta anevrizmasi (I71) 239
Bosh miya tomirlari aterosklerozi (I67.2) 241
Aterosklerozning profilaktikasi va davolash 244
Yurak ishemik kasalligi (I 20-I 25) 249
To'satdan yuz bergan koronar o'lim (I 24.8) 254
Stenokardiyalar 255
Stabil (turg'un) zo'riqish stenokardiya (I 20) 255
Nostabil stenokardiya (I 20.0) 283
Birinchi paydo bo'lgan stenokardiya (I 20.0) 284
Avj olib boruvchi stenokardiya (I 20.0) 284
Variantli – vazospastik stenokardiya (I 20.1) 285
Infarktdan keyingi erta stenokardiya (I 20.0) 290
Miokardning og'riqsiz ishemiyasi (I 25.6) 296
Mikrovaskulyar stenokardiya (I 20.8) 298
O'tkir koronar sindrom (I 24.8) 299
Miokard infarkti (I 21) 302
Q – tishchali miokard infarkti (I 21 – I 21.3) 305
Q – tishchasiz miokard infarkti (I 21.4) 308
Miokard infarktini atipik shakllari 308
Astmatik 308
Aritmik 308
Abdominal 308
Serebrovaskulyar 308
Simptomsiz yoki kam simptomli 309
Miokard infarktida laborator-asbobiy tekshirishlar 309
Miokard infarktini davolash 315
Miokard infarktining (erta va kechki) asoratlari 319
O'tkir chap qorincha yetishmovchiligi (I 50.0) 319

Yurak astmasi ... 320
O‘pka shishi ... 321
Kardiogen shok (R 57.0) ... 322
Yurak ritmi va o‘tkazuvchanligining buzilishi (I 23.8) ... 324
Tromboembolik asoratlar I 23.8 ... 325
Yurakning ichki (I 23.2; I 23.4; I 23.5) va tashqi (I23.0; I23.3) yorilishi ... 326
Mitral qopqoqcha yetishmovchiligi (I 23.8) ... 326
Chap qorincha anevrizmasi (I 23.8) ... 326
Perikardit (I23.8) ... 326
Dressler sindromi (I24.1) ... 327
Surunkali yurak yetishmovchiligi (I 25.2) ... 327
Yurak ritmi va o‘tkazuvchanligini buzilishlari (I 47-I 49, I 43-I 44) ... 328
Yurak ritmi va o‘tkazuvchanligi buzilishlarining tasnifi ... 334
Impuls hosil bo‘lishining buzilishi ... 335
Sinusli taxikardiya (I 49.8) ... 335
Sinusli bradikardiya (I 49.8) ... 336
Sinusli aritmiya (I 49.8) ... 336
Sinus tuguni holsizligi sindromi (I 49.5) ... 337
Sinus tuguni faoliyatining to‘xtashi ... 338
Bo‘lmacha asistoliyasi (I 49.8) ... 339
Passiv ektopik (geterotop) kompleks yoki ritm (I 49.8) ... 339
Bo‘lmacha ektopik ritmi (I 49.8) ... 339
Atrioventrikulyar tugunchada hosil bo‘lgan ritm (I 49.8) ... 339
Qorinchalar yoki idioventrikulyar ritm (I 49.8) ... 339
Sakrab chiquvchi ritm (I 49.8) ... 340
Ritm boshqaruvchisi migratsiyasi (I 49.8) ... 341
Tezlashgan faol ektopik ritm (I 49.8) ... 341
Ekstrasistoliyalar ... 341
Supraventrikulyar ekstrasistoliyalar (I 49.4) ... 343
Atrioventrikulyar ekstrasistoliyalar (I 49.4) ... 343
Qorinchalar ekstrasistoliyasi (I 49.4) ... 344
Yurak ritmining paroksizmal buzilishlari ... 345
Paroksizmal taxikardiya ... 345
Supraventrikulyar paroksizmal taxikardiya (I 47.1) ... 346
Qorinchalar paroksizmal taxikardiyasi (I 47.2) ... 346
Yurak o‘tkazuvchanligining buzilishlari ... 349
Sinoatrial blokada (I 45.8) ... 349
Bo‘lmacha ichi blokadasi (I 45.8) ... 351
Atrioventrikulyar blokada (I 44) ... 351
Frederik sindromi (I 44.2) ... 352
Qorinchalar asistoliyasi (I 46) ... 352
Qorinchalar ichi blokadalari (Giss tutami oyoqchalari blokadasi) (I 45.4) ... 352
Qorinchalarning vaqtidan oldin qo‘zg‘alishi ... 355
Volf-Parkinson-Uayt sindromi (I 45.6) ... 355
Aritmiyalarning tashxislash ... 357
Aritmiyalarni davolash ... 359
Blokadalarni davolash ... 369
Yurak nuqsonlari ... 371
Orttirilgan yurak nuqsonlari ... 372
Chap atrioventrikulyar teshik stenozi (mitral stenoz) (I 05.0) ... 372
Mitral qopqoqchalar yetishmovchiligi (I 34.0) ... 381
Aorta qopqoqchalari yetishmovchiligi (I 35.1) ... 394
Uch tabaqali qopqoqchalar yetishmovchiligi (I 36.1) ... 401
Uch tabaqali qopqoqchalar teshigi stenozi(revmatik-I07.0; revmatik bo‘lmagan-I36.0) ... 404
O‘pka arteriyasi qopqog‘i yetishmovchiligi (I 37.1) ... 406
O‘pka arteriyasi o‘zanining torayishi (o‘pka arteriyasi stenozi) (I 37.0) ... 407
Yurakning birgalikda kelgan mitral nuqsoni (I 34.8) ... 408

Yurakning birgalikda kelgan aortal nuqsonlari (I 35.2) 409
Yurakning murakkab nuqsonlari 410
Yurakning orttirilgan nuqsonlarini davolash 410
Yurakning tug'ma nuqsonlari 410
Ochiq arterial yo'lak (Q 25.0) 411
Bo'lmachalar aro to'siq defekti (Q 21.1) 413
Qorinchalar aro to'siq defekti (Q 21.0) 416
Ochiq atrioventrikulyar yo'lak (Q 21.2) 418
Qisman ochiq atrioventrikulyar yo'lak (Q 21.2) 418
Umumiy atrioventrikulyar yo'lak (Q 21.2) 419
O'pka arteriyasining yakkalangan stenozi (Q 22.1) 420
Fallo tetradasi (Q 21.3) 421
Fallo triadasi (Q 21) 424
Aorta koarktatsiyasi (Q 25.1) 424
Ebshteyn anomaliyasi (Q 22.5) 425
Mitral qopqoqchaning prolapsi (I 34.1) 426
Infeksion endokardit (I 38) ***A.Gadayev, M. Raximova, G. Nazarova*** **428**
Miokarditlar (I 40) 442
Kardiomiopatiyalar (I 42) 446
Dilatatsion kardiomiopatiya (I 42.0) 447
Gipertrofik kardiomiopatiya (I 42.1) 452
Restriktiv kardiomiopatiya (I 42.5) 457
Perikarditlar (I 30) 460
Yurak yetishmovchiligi (I 50) 469
O'tkir yurak yetishmovchiligining klinikasi (I 50.1) 475
Surunkali yurak yetishmovchiligining klinikasi (I 50.0) 476
O'tkir yurak yetishmovchiliklarini davolash 487

IV. OVQAT HAZM QILISH TIZIMI A'ZOLARI KASALLIKLARI
A. Gadayev, N. Pirmatova **504**

Qizilo'ngachning anatomiyasi va fiziologiyasi 504
Kardiya axalaziyasi (kardiospazm) (K 22.0) 506
Ezofagitlar (K 20) 510
Gastroezofageal reflyuks kasalligi (K 21) 512
Barret qizilo'ngachi (K22.7) 515
Qizilo'ngach divertikullari (K 22.5) 517
Diafragmani qizilo'ngach teshigi churralari (K 44) 518
Qizilo'ngachning xavfsiz o'smalari (D 13.0) 520
Qizilo'ngach raki (C 15) 521
Qizilo'ngachni kuyishdan keyingi strukturasi (K 22.2) 523
Oshqozon va o'n ikki barmoq ichak anatomiyasi va fiziologiyasi 524
O'tkir gastrit (K 29) 526
Surunkali gastrit (K 29.3) 527
Surunkali atrofik bo'lmagan gastrit (B tip) (K29.3) 530
Surunkali autoimmun gastrit (fundal A tip) (K29.4) 531
Atrofik multifokal yoki idiopatik pangastrit (A va B tip) (K29.5) 531
Reaktiv-reflyuks gastrit (C tip) (K29.2) 531
Limfotsitar gastrit (K29.6) 532
Gigant gipertrofik gastrit (K29.6) 532
Oshqozon va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligi (K 25 – K 26) 536
Oshqozon va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligining asoratlari 542
Yaradan qon ketishi (K25.0) 542
Yaraning teshilishi (K25.1) 544
Yaraning penetratsiyasi (K25.1) 546
Perivisterit 546
Pilorostenoz (K31.1) 546
Oshqozon va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligini davolash 547

Demping sindromi (K 91.1) 548
Oshqozonning rak oldi kasalliklari..... 549
Menetriye kasalligi (K 29.6) 549
Peyts - Egers sindromi (D 13.7) 550
Oshqozon poliplari (K 31.7)..... 551
4.17. Oshqozon raki (C 16.0 – C 16.9)..... 552
Jigar, o‘t yo‘llarining anatomiyasi va fiziologiyasi 554
Xolesistitlar (K 81)..... 556
O‘tkir xolesistitlar 556
Surunkali xolesistitlar..... 557
O‘t yo‘llar diskineziyasi (K 82.8)..... 560
O‘t tosh kasalligi (K 80)..... 562
4.22. Xolangit (K 83.0) 565
Oddi jomi disfunksiyasi (K 83.4)..... 566
Xolesistektomiyadan keyingi sindrom (K 91.5)..... 567
Jigar kasalliklari 569
Surunkali gepatitlar (B18)..... 570
Virusli gepatit B (B 18.0; B18.1) 570
Virusli gepatit C (B 18.2)..... 571
Virusli gepatit D (B 18.8)..... 571
Virusli gepatit E (B 18.8) 572
Virusli gepatit G (B 18.8)..... 572
TT gepatiti..... 572
Autoimmun gepatit (K 73.2) 574
Dorilar ta’sirida rivojlangan gepatit (K71)..... 575
Alkogolli gepatit (K70) 575
Alfa1-antitripsin yetishmovchiligi (E88.0)..... 577
Birlamchi sklerozlanuvchi xolangit (K 83.0) 577
Vilson-Konovalov kasalligi (E 83.0)..... 577
Jigar sirrozlari (K 74) 588
Jigar sirrozi asoratlari 594
Jigar sirrozlarini davolash 595
Gemoxromatoz (E 83.1)..... 598
Gepatolentikulyar degeneratsiya (Vilson-Konovalov kasalligi) (E 83.0)..... 599
Baddi-Kiari sindromi (I 82.0)..... 600
Veno-okklyuzion sindromi..... 600
4.33. Gepatosellyulyar karsinoma (S 22.0) 600
Oshqozon osti bezi anatomiyasi va fiziologiyasi..... 601
Pankreatitlar 602
O‘tkir pankreatit (K 85)..... 602
Surunkali pankreatit (K 86)..... 604
Oshqozon osti bezi raki (S 25) 611
Oshqozon osti bezi va oshqozon-ichak tizimining neyroendokrin o‘smalari 612
Gastrinoma (Zollinger-Ellison sindromi) (E 16.8) 614
Karsinoid o‘smalar (S 25) 615
MEN - 1 (Vermer sindromi) (C 25.4)..... 616
Ichaklarning anatomiyasi va fiziologiyasi..... 617
Ingichka ichakning surunkali kasalliklari..... 621
Kron kasalligi (K 50)..... 621
Allergik va alimentar gastroenteritlar (K 52.2)..... 627
Eozinofilli gastroenterit (K 52.8) 628
Uippl kasalligi (K 90.8)..... 629
Enzimdefitsit enteropatiyalar ***A. Gadayev, N. Pirmatova, M. Xurramov*****.....** 631
Seliakiya-glyuten enteropatiyasi (K 90.0)..... 631
Disaxarid yetishmovchiligi 634
Laktoza yetishmovchiligi (E 73.0) 634
2. Saxarozalar yetishmovchiligi (E 74.3) 634
4.39.2.3. Tregalazalar yetishmovchiligi (E 74.3) 635

Monosaxaridlar so'rilishining yetishmovchiligi 635
Glyukoza va galaktozalar malabsorbsiyasi (E 74.3) 635
Fruktoza malabsorbsiyasi (E 74.3) 635
Aminokislotalar so'rilishining yetishmovchiligi 636
4.39.4. 1. Triptofan malabsorbsiyasi (E 70.8) 636
4.39.4. 2. Metionin malabsorbsiyasi (E 72.1) 636
4.39.4. 3. Sistein malabsorbsiyasi (E 72.0) 636
4.39.4. 4. Lizin malabsorbsiyasi (E 72.3) 636
5. Glitsin malabsorbsiyasi (E 72.5) 636
Enterokinaza yetishmovchiligi (K 90.4) 636
So'rilishning buzilishi (malabsorbsiyasi) sindromi (K 90) 637
Yo'g'on ichak kasalliklari 643
Nospetsifik yarali kolit (K 51) 644
Surunkali kolitlar (K 51) 650
Ichak disbakteriozi 655
Ichak ta'sirlanish sindromi (K 58) 660
Grishprung kasalligi (megakolon)(Q 43.1) 665
Rektotsele (N81.6) 666
Yo'g'on ichak raki (S 18-S 20) 667

V. BUYRAK VA SIYDIK AJRATISH TIZIMI A'ZOLARI KASALLIKLARI 667

Buyrak va siydik ajratish tizimining anatomiyasi va fiziologiyasi
A.Gadayev, R.Dadabayeva, X.Raximova 667
Glomerulonefritlar 674
O'tkir (intrakapillyar diffuz-proliferativ) glomerulonefrit (N 00) 674
Tez rivojlanib boruvchi glomerulonefrit (N 01.3) 677
Surunkali glomerulonefrit (N 03) 678
Mezengial-proliferativ glomerulonefrit (N 03.3) 681
Membranoz-proliferativ (mezangiokapillyar) glomerulonefrit (N 03.5) 682
Membranoz glomerulonefrit (N 03.2) 682
Minimal o'zgarishlar bilan kechuvchi glomerulonefrit (N 03.0) 682
Fokal-segmentar glomeruloskleroz (N 03.1) 682
Fibrillyar-immunkontaktoid glomerulonefrit 683
Fibroplastik (sklerozlovchi) glomerulonefrit (N 18) 683
Glomerulonefritlarni davolash 683
Piyelonefrit 686
O'tkir piyelonefrit (N10) 687
Surunkali piyelonefrit (N 11) 688
Tubulointerstitial nefropatiyalar(N 14-N 15) 691
Amiloidoz (E 85) **A.Gadayev, A.Razikov** 693
Buyrak yetishmovchiligi 696
Buyrakning o'tkir yetishmovchiligi (N17) 696
Buyrakning surunkali kasalligi (N18) 698

VI. SUYAK – MUSHAK VA BIRIKTIRUVCHI TO'QIMANING TIZIMLI KASALLIKLARI
***A.Gadayev, X.Axmedov, D.Abzalova* 708**

Suyak-mushak va biriktiruvchi to'qimaning anatomiyasi va fiziologiyasi 708
Revmatizm (o'tkir revmatik isitma) (I 00 – I 02) 710
Revmatoid artrit (M 05) 714
Ankilozlovchi spondiloartrit (M 45) 724
Psoriatik artrit (M 40.5 – M 07.3*) 729
Reaktiv artrit (M 02.3) 732
Podagra (M 10) 737
Pirofosfatli artropatiya (xondrokalsinoz) (M 11.2) 743
Palindrom revmatizm (M 12.3) 745
Revmatik polimialgiya (M 35.3) 747

Deformatsiyalovchi osteoartroz (M 19.9) ... 748
Umurtqalararo osteoxondroz, spondilyoz, spondiloartroz (M 47) ... 754
Osteoporoz (M 80 – M 81) ... 755
Biriktiruvchi to‘qimaning tizimli kasalliklari **A.Gadayev, X. Axmedov, D.Abzalova, M. Jo‘rayeva** ... 760
Tizimli qizil yugurik (M 32) ... 760
Tizimli sklerodermiya (M 34) ... 766
Dermatomiozit (M 33) ... 771
Diffuz eozinofilli fastsiit (M 35.4) ... 773
Antifosfolipid sindromi (D 89.9) ... 775
Shegren (sindromi) kasalligi (M 35.0) ... 777
Biriktiruvchi to‘qimaning aralash kasalliklari (Sharp sindromi) (M35.1) ... 779
Tizimli vaskulitlar (I 77.6) ... 780
Nospetsifik aortoarteriit (M 31.4) ... 781
Shenleyn-Genox kasalligi (D 69.0) ... 782
Tugunchali poliarteriit (M 30.0) ... 784
Gudpascher sindromi (M 31.0) ... 786
Vegener granulematozi (M 31.3) ... 786

VII. KORONAVIRUS INFEKSIYASI VA UNDA ICHKI A'ZOLARNING YALLIG‘LANISHI
A.Qurbonov, V.Raximova ... **788**

VIII. AMALIYOTDAN KENG QO‘LLANILADIGAN LABOROTOR-ASBOBIY TEKSHIRISHLARNING ME’YORIY KO‘RSATKICHLARI ... **796**

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ... **807**

Izoh: qavs ichida kasalliklarning qayta ko‘rib chiqilgan 10 xalqaro tasnifi kodlari keltirilgan